

управління. Саме цим зумовлена особливість психології управління як наукового феномену. До конкретних об'єктів цієї дисципліни належать: психологія особистості в управлінні, феномен організації в управлінні, управлінська діяльність, управлінські відносини, взаємодія в системах «керівник – підлеглий», керівник – інші керівники», «керівник – організація» тощо.

Об'єкт психології управління – організована (індивідуальна і спільна) діяльність людей, об'єднаних спільними інтересами і цілями, симпатіями і цінностями та підпорядкованих правилам і нормам організації.

У психології управління одним із стрижневих є поняття «людський чинник» – усе те, що залежить від людини, її можливостей, бажань, здібностей тощо. Важливість позначуваного цим поняттям феномену зумовлена особливою роллю людини та її здатністю до управління різними об'єктами (від малого підприємства, яке часто об'єднує невелику кількість людей, до концерну або корпорації). Чим складніша форма управління, тим вищі вимоги до інтелектуальних функцій людини та інших психічних процесів (від сприймання та уваги до відповідальності за людське життя). Людський чинник є дуже важливим там, де з особливою увагою ставляться до використання психологічних та психофізіологічних властивостей людини.

Таким чином, діяльність керівника в органах прокуратури є не тільки інтелектуально й емоційно напруженою, а й містить у собі виражену психологічну специфіку, пов'язану з необхідністю організації та продуктивності розвитку взаємодії на різних рівнях.

Рева О.М.,

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та
педагогіки ННІПІ НАВС

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я У КУРСАНТІВ

Однією з актуальних задач психологічного забезпечення правоохоронної діяльності є формування, збереження та підтримка професійного здоров'я співробітників ОВС. Підґрунтям для його формування виступає ставлення до здоров'я, яким характеризуються курсанти ще під час професійно-орієнтованого навчання.

Проблема дослідження ставлення до здоров'я набуває міждисциплінарного характеру, а теоретичні та практичні дослідження

окремих аспектів цього феномену проводяться в різних галузях сучасної науки: у сфері соціальної медицини і валеології (В.І.Белов, А.П.Берсенева, І.І.Брехман, В.С.Волков, В.П.Казначєєв, А.М.Калініна, І.Б.Назарова); соціології (В.Дж.Браун, О.С.Васильєва, Е.В.Журавльова, А.В.Решетников, Н.Л.Русинова); медичної психології (І.В.Єфімова, М.С.Лебединський, В.М.Мясищев, Н.А.Кирилова, О.С.Копіна, О.К.Труфанова), психології (О.В.Башмакова, В.Е.Каган, Р.І.Сірко)

Ставлення до здоров'я виступає одним з основних елементів самозбережуваної поведінки людини і являє собою систему індивідуальних, вибіркових зв'язків особистості з різними явищами навколишньої дійсності, що сприяють або, навпаки, загрожують здоров'ю, а також визначає оцінку індивідом свого фізичного та психічного стану. Володіючи всіма характеристиками, властивими психічному відношенню, воно містить три основні компоненти: когнітивний, емоційний і поведінковий. Отже, ставлення до здоров'я включає три рівні відображення здоров'я: когнітивний, емоційний і поведінковий. Когнітивний рівень передбачає уявлення людини про стан здоров'я, що в значній мірі залежить від її віку та рівня розвитку інтелекту. Емоційний рівень пов'язаний з різними видами емоційного реагування на здоров'я, що визначається індивідуально-типологічними та індивідуально-психологічними характеристиками людини, а також особливостями його емоційного реагування на різних життєвих ситуаціях. Поведінковий рівень пов'язаний з актуалізацією діяльності особистості щодо збереження здоров'я. Це більш високий рівень відношення до здоров'я і він вимагає активної діяльності суб'єкта, спрямованої на збереження і підтримання свого здоров'я.

З метою дослідження психологічних особливостей компонентів ставлення до здоров'я у курсантів ми використали, зокрема, опитувальник «Ставлення до здоров'я» Р. А. Березовської та методику діагностики рівня суб'єктивного контролю (локус контролю) Дж. Роттера.

В результаті проведеного дослідження психологічних особливостей компонентів ставлення до здоров'я у курсантів ми виявили, що когнітивний компонент ставлення до здоров'я у курсантів характеризується достатнім рівнем усвідомленості та ступенем компетентності в області здоров'я, в них присутні знання основних факторів ризику і антиризиків, розуміння ролі здоров'я в життєдіяльності людини і в забезпеченні довголіття. Так, 60% курсантів демонструють середній, а 40% – високий рівень компетентності у сфері здоров'я.

Емоційний компонент ставлення до здоров'я характеризується відсутністю низьких результатів: на середньому рівні прояву знаходиться 64% курсантів, а 36% - на високому рівні. Такі дані говорять про те, що

емоційний компонент ставлення до здоров'я у курсантів характеризується оптимальним рівнем тривожності по ставленню до здоров'я, а також вмінням радіти наявному стану здоров'я. Такі люди досить чутливі до різних проявів свого організму, здатні сприймати естетичні аспекти здоров'я, здатні отримувати радість від свого здоров'я і турбуватись про нього.

Поведінковий компонент ставлення до здоров'я, оцінений за методикою діагностики рівня суб'єктивного контролю (локус контролю) Дж. Роттера, характеризується високими показниками інтернальності в сфері здоров'я, які властиві 32% вибірки, середні значення демонструють 8%, а 60% опитуваних мали низький рівень інтернальності в сфері здоров'я. Тобто, переважна більшість курсантів характеризується екстернальним локусом контролю в сфері здоров'я, а отже покладаються у відповідальності за нього на зовнішні, незалежні обставини: іншим людям, долі, випадку. Таким людям властиве приписування відповідальності за стан свого здоров'я медичній системі, лікарям, але аж ніяк не собі. За неможливості впливання на перебіг подій, у осіб із зовнішнім локусом контролю переважно формується безпорадність та зниження пошукової активності у сфері здоров'я, на відміну від осіб із внутрішнім локусом контролю.

Отже, психологічні особливості ставлення до здоров'я у курсантів характеризуються достатнім рівнем компетентності в сфері здоров'я, емоційно-ціннісним ставленням до нього, достатнім ступенем усвідомленості співвідношення дій і вчинків людини у сфері збереження власного здоров'я.

Роговенко М.М.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії права та
юридичної логіки НАВС

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРСАНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Одним із найважливіших завдань, які сьогодні ставить перед вищою освітою України, є забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів. Це завдання стосується і системи підготовки кадрів для органів внутрішніх справ – вона має набути тих якісних характеристик, які б дозволили поставити її в один ряд із системами поліцейської підготовки провідних країн світу. Реалізація вищезазначеного завдання вимагає від науково-педагогічних кадрів у